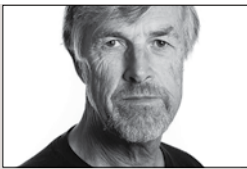

«De spektakulære henrettelsene av vestlige og planene om terror i Norge og Australia, har trolig til hensikt å provosere Vesten til å gå til angrep»

Erling Rimehaug kommenterer, side 2

Splittelse eller samling?

Åpent brev til kommunalminister Jan Tore Sanner og de organer som skal behandle det planlagte minnesmerket på Sørbråten på nytt.

Blomstertogene etter 22. juli 2011 oppsto under mottoet: «Når

en mann kan vise så mye hat – hvor mye kjærlighet kan ikke da vi andre vise?» Gatene fyltes med mennesker, lys og blomster så det ga gjenklang rundt om i verden.

Med denne gode opplevelsen i bakhodet er det uforståelig at regjering og myndigheter har valgt å lage et minnesmerke som symboliserer splittelse. Det burde symbolisere samling og brobygging. Det er ikke volden og såret vi

bør sementere, men vårt svar: Samholdet!

Når det nå viser seg at dette utkastet også splitter lokalbefolkningen og de nærmest berørte, håper jeg at dere som har myndighet til det, skroter det og kommer fram til noe helt annet.

Liv Therkelsen, Åmot

Jens Brun-Pedersen er blitt kalt Goebbels på kristen Facebook-gruppe. Vårt Land 18.09.14

Kristne og nettdebatter

Knut Hammersmark
● Oslo

Noen bør skamme seg over egen oppførsel på nett, for eksempel i kritikk av Jens Brun-Pedersen. En av debattantene hadde altså funnet det for godt å uttrykke følgende: «Brun-Pedersen trenger vi ikke bry oss om. Han skal brenne i helv,» Vedkommende som skrev utsagnet, får vi håpe hadde en ekstremt dårlig dag. Utsagnet ser jeg imidlertid på som en vulgær måte å sette seg i Guds sted på. I beste fall.

I den grad vi kristne involverer oss i ulike nettdebatter, trenger vi ikke en kollektiv enfoldig inflasjon. Det vil si at det vi skriver er så på jordet at verdien av det nuller ut. Neste steg er at det fort kan bli et nyttig verktøy for den onde.

Å stå på Guds ord blir i Bibelen for eksempel omtalt som å være lys og salt. (Matteus 5, 13) Nettdebatter om kristne temaer blir ofte i overkant salte. De utvikler seg til et slags verbalt Dødehav.

Til slutt kan det kanskje passe med noen kjente Jesus-ord, denne gang om alle kristne som uttaler seg uvettig på nett. Ordene bør gjelde både overfor Gud og medmennesker: «Tilgi dem, for de vet ikke hva de gjør.» (Lukas 23, 34)

Væpnet konflikt kan forebygges

Björg Berg
● Tønsberg

I 2001 kom Kofi Annans omfattende rapport om å forebygge væpnet konflikt. Den ble ikke oversatt og, så vidt jeg vet, ikke omtalt eller omskrevet. Jeg skrev om den i avisene.

I mange år har kvekere og andre arbeidet for å få på plass en skatt for forebygging, en fredsskatt. Vi vil ikke bidra til våpen og vold over skatteseddelen.

Hva om Kofi Annans livsviktige rapport var blitt tatt på alvor, ikke lagt i en skuff og glemt? Da hadde vi i hvert fall vært et lite stykke på vei til en bedre verden.

Svensk nasjonal identitet er ikke lenger så ulik den norske. Danmark er det nye annerledeslandet.

Danmark er annerledeslandet

● Forsker, KIFO Institutt for kirke-, religions- og livssynsforskning

KRONIKK NORDISK IDENTITET

I fjor høst beskrev den svenske forfatteren Henrik Arnstad Norge som et av verdens mest sjåvinistiske og nasjonalistiske land. Kritikken kom etter valget som sikret Fremskrittspartiet en plass i regjeringen.

Arnstad har tidligere kritisert måten nordmenn feirer nasjonaldagen på og vår hang til stadig å vifte med det norske flagget. Nå har Sverige fått et mellomstort ytre-høyre parti i sitt parlament, slik Danmark og Norge lenge har hatt. I en nylig gjennomført KIFO-undersøkelse blir likhetstrekkene mel-

For eksempel mener 37 prosent av svenskene at «det offentlige bruker for mye penger på innvandrere». Det tilsvarende tallet er 45 prosent i Danmark og 44 prosent i Norge. På spørsmål om innvandring er bra for økonomien svarer 54 prosent av nordmenn bekreftende, mot 44 prosent av svenske og bare 24 prosent av danskene.

Danmark sjåvinistisk. Patriotisme handler om en identifisering med nasjonen som sikrer tilhørighet mellom borgerne og landet de bor i. Nasjonalisme (og i enda høyere grad sjåvinisme) er knyttet til tanken om at en stat og dens innbyggere er bedre enn andre lands.

Patriotisme fanges opp ved hjelp av utsagn som «jeg er stolt av landet jeg bor i» og «gode norske sportsresultater gjør meg stolt». Utsagn som «verden ville sett bedre ut dersom folk i andre land var mer lik oss» og «folk bør støtte sitt land, selv om det handler galt» brukes til å måle sjåvinisme. Av de tre skandinaviske land er Danmark det mest sjåvinistiske, mens Norge skårer litt lavere enn Sverige. Når det gjelder patriotisme kommer både Norge og Sverige ut foran Danmark.

De høyre-radikale. Frp, Dansk Folkeparti og Sverigedemokraterna er alle på ytre høyre fløy. Alle tre har profilert seg på innvandringsmotstand. Selv om SF og især SD historisk sett har brunere trekk enn Frp, er det analytisk mulig å plassere dem i samme partifamilie.

Vår undersøkelse viser at skandinaver som stemmer på Dansk Folkeparti, Sverigedemokraterna eller Frp er opptatt av nasjonale symboler. Disse velgerne blir oftere enn andre følelsesmessig berørt av nasjonalsangen.

De bruker også flagget mye i private feiringer, men er samtidig skeptiske til at innvandrere skal bruke det. Det er imidlertid ikke slik at de som stemmer på høyre-radikale partier på alle måter er mer nasjonalt orientert enn andre.

Religiøs nasjonalisme. Religion kan inngå som en del av en etnisk-kulturell form for nasjonalisme. Religiøs nasjonalisme står generelt sett svakt i alle tre land. Dette blir særlig tydelig når vi sammenlikner med internasjonale undersøkelser der land som Portugal, Irland, Østerrike og Spania er med.

Men også i Skandinavia finnes det grupper som kobler religion sammen med nasjonal identitet. Vi har spurt om man er enig eller i uenig påstanden «å være kristen er viktig for å være ordentlig norsk/dansk/svensk». Igjen skiller Danmark seg ut ved å ha en noe sterkere religiøs komponent i den nasjonale identiteten enn de andre landene. 13 prosent av den norske befolkningen slutter opp om utsagnet. I Sverige er tallet 12 prosent og i Danmark 20 prosent.

Når vi tar for oss undergruppen, ser vi at religiøs nasjonalisme står sterkest blant eldre, folk på landet og de som stemmer på kristen-demokratiske partier. Både i Norge og Sverige er faste kirkegjengere mindre preget av innvandrerfiendtlighet enn befolkningen for øvrig. Det er ikke tilfellet i Danmark.

Opptatt av det etniske. Nasjonal identitet består av flere dimensjoner. I faglitteraturen går det et skille mellom det å oppfatte nasjonen som etnos eller som demos. Nasjonal identitet av den første typen legger vekt på felles etnisitet, språk og kultur. Demos-varianten ser på na-

sjonen som et politisk konstruert fellesskap bygd på ideen om den enkelte borgers rettigheter innenfor fellesskapet.

I Norge ble nasjonalistiske tanker i Norge kombinert med ideer om demokrati og frihet fra svensk overherredømme. Den svenske nasjonalismen var mer elitistisk og konservativ. Derfor antas det at nordmenn i høyere grad enn svensker slutter opp om etniske og kulturelle aspekter ved nasjonen.

Vi har forsøkt å fange opp disse to grunnsynene. Etnostilnærmingen er opptatt av det å være født i Norge, å ha foreldre født i Norge, å ha bodd her det meste av livet og være medlem av den lutherske folkekirken. Demos-målet tar for seg respekt for Norges lover, deltagelse i valg og å støtte menneskerettighetene. På en slik

vårtland

Verdidebatt.no

Søk etter tema og/eller bloggere

Registrer deg

Logg inn

Forsiden ▶ Nyheter ▶ Lyd og bilde ▶ Meninger ▶ Erttanke ▶ A - Å ▶ Valg

Søkeord

Flere tusen debatterer på Vårt Lands diskusjonssider på nettet. Debattantene oppretter sin egen blogg og publiserer sine innlegg selv. Du kan lese hva kjente, meningssterke personer framfører av meninger. Og du kan delta i debatten. Det gjør du ved å enkelt registrere deg på verdidebatt.no. Du må delta med fullt navn. Dette sikrer en saklig og «renslig» debatt. Tjenesten er gratis.

- Kronikker sendes til debatt@vl.no
- Kronikker skal ha maksimal lengde på 6.000 tegn (inkludert mellomrom).
- Legg ved bilde av deg selv.
- Kronikkene skal ha informasjon om hvem skribenten er, temaet, hvilke kilder som er brukt og hvor en kan lese mer om temaet.
- Redaksjonen forbeholder

- seg rett til å forkorte.
- Innsendte manus blir ikke returnert.
- Vårt Land betinger seg retten til å arkivere og utgi alt stoff i avisen i elektronisk form i avisas eget arkiv eller andre databaser Vårt Land har avtale med.
- Stoffet kan også gjøres tilgjengelig på avisas nettsider.

BILDET

Regentene fra de skandinaviske landene er samlet på Eidsvoll 17. mai i forbindelse med 200-årsjubileet for den norske Grunnloven. Ifølge Pål Ketil Botvar blir de skandinaviske landene stadig mer preget av hverandre. Norge har fått mye kritikk fra Sverige på grunn av den norske nasjonalismen, men nå er det, ifølge Botvar, dronning Margretes Danmark som er mest sjåvinistisk.

Foto: Anette Karlsen/NTB scanpix/arkiv

bakgrunn kommer Danmark ut som mest etnisk-kulturelt orientert av landene og Sverige som minst. Norge plasserer seg i en mellomposisjon.

Respekt for flagget. Den norske debatten om nasjonale symboler er mer åpen og selvkritisk enn den svenske. En stor andel av nordmenn mener flagget ikke bør brukes til å markedsføre produkter, i forbindelse med politiske møter eller i demonstrasjoner. Mens et flertall av både dansker og svensker ikke kan tenke seg noen situasjoner der det er upassende å bruke flagget, gjelder det samme bare 24 prosent av nordmennene. Selv om vi bruker flagget vårt mer enn både dansker og svensker har vi flere formelle og uformelle regler knyttet til bruken. Dette sier noe om de nasjonale symbolenes betydning i en ung nasjon som den norske.

Mer like. De siste årene har det vært mye kritikk fra svensk side av den norske nasjonalismen. Det presenterte materialet viser at skytset heller burde vært rettet mot våre danske brødre. Den danske orienteringen mot det etniske kombinere

res med innvandrerskepsis og en dose religiøs nasjonalisme. Tendensen kan i noen grad forklares med at landet i mange år ble styrt av en regjering som var avhengig av det høyre-radikale Dansk Folkeparti. Til tross for ulike historiske forutsetninger er forskjellene mellom Norge og Sverige små når det gjelder grunnleggende spørsmål knyttet til nasjonal identitet. Dette er blitt understreket av et riksdagsvalg som gjør det vanskelig å styre landet uten å ta hensyn til ytre høyre. Utviklingen viser at de skandinaviske landene blir stadig mer preget av hverandre.

Islamsk imperialisme

Alexandra Irene Larsen

● Religionshistoriker

DEBATT ISLAM

Harald Olsen vil ikke innrømme feil fra første innlegg i Vårt Land hvor ingen av hans eksempler motbeviser islamsk imperialisme. Hans nye innlegg er ikke bedre.

«At kristne tapte sin maktposisjon og sine privilegier som majoritetskultur gjennom den muslimske erobringen av Spania, ligger i sakens natur», skriver Olsen (Vårt Land 16. september). Saken var erobring, og denne kom som følge av en uprovsert angrepskrig uten noen form for legitimitet. Majoritetens privilegier ble overført til en utenlandsk minoritet. Det er slikt man vanligvis kaller imperialisme.

Forbedring. For jødene var erobringen en forbedring, siden det forutgående, vestgotiske regimet hadde vært det mest jødefiendtlige i samtiden. Olsen påstår at den jødiske blomstringsperioden under muslimsk styre «varte til år 1492». Det gjorde den ikke. Det varte til 1100-tallet da jødene ble kastet ut av det muslimske Spania. I det kristne Spania fikk de bli værende til 1492.

Olsen vektlegger den «spesielle status som jøder og kristne hadde hos muslimene som bokens folk», som om dette skal bevise både muslimsk toleranse og at lærde muslimer leste Bibelen. Det gjør det selvsagt ikke. Han kaller det en «grov påstand» at lærde muslimer ikke kunne kristne språk og ikke hadde noen interesse av jødene og de kristnes Bibel. Påstanden har jeg fra Re-

mi Brague, professor i arabisk middelalderfilosofi ved Sorbonne. Hvis Olsen kan vise til kilder som motbeviser den, tror jeg ikke han vil få problemer med å få sin artikkel publisert i et fremstående fagtidsskrift.

Uklart. I sitt første innlegg (Vårt Land 10. september) hevdet Olsen at kalifene «trakk seg tilbake til klosterne i Syria for å «nyte kristen poesi og visdom». Nå har han deprecisert dette til at de «kan ha oppsøkt kristne klostre for rekreasjon og lærdom». Det er uklart hva Olsen mener med rekreasjon, men ifølge Brague finnes det som nevnt knapt eksempler på at lærde arabere kunne «kristne» språk, og de viste liten interesse for Bibelen. Olsen må gjerne vise til konkrete, kildebelagte eksempler som motbeviser dette.

Olsen viser også til Timotheos dialog med kalifen al-Mahdi, som han mener er et vitnesbyrd om «en avansert religionsdialog mellom kristne og muslimer basert på inngående kjennskap til hverandres helige skrifter». Det er den ikke.

Ingen kilder. Slike dialoger var en vanlig litterær form, og vi har ingen kilder som kan bekrefte at samtalen faktisk fant sted. Den er på syrisk, et språk kalifen ikke forsto. Den høflige tonen i boken uttrykker mest at Timotheos ønsker å vise at islam tar feil, men samtidig må være forsiktig fordi kristen forkynnelse var forbudt. Fra fall fra islam ble straffet med døden.

Olsen svarer for øvrig heller ikke på mitt spørsmål; dersom islam var en slik tolerant religion overfor kristne og jøder – hvorfor er de orientalske kirkesamfunnene i dag så å si borte fra den muslimske verden?

SI DIN MENING

- verdidebatt.no/alexandra

Følg debatten mellom Alexandra Irene Larsen og Harald Olsen også i vårt nettforum hvor alle innleggene er publisert.